

Sygn. akt III Nsm 69/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2017 roku

Sąd Rejonowy w Łowiczu w Wydziale III Rodzinnym i Nieletnich

w składzie:

Przewodnicząca: SSR Honorata Wójcik

Protokolant: st.sekr.sąd. Elżbieta Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 listopada 2017 roku

sprawy z wniosku T. O.

z udziałem A. Ł.

o ustalenie kontaktów z małoletnim dzieckiem

p o s t a n a w i a:

1. Oddalić wnioski w przedmiocie zmiany postanowienia co do władzy rodzicielskiej,
2. Ustalić kontakty T. O. z jego małoletnim synem K. O. w ten sposób, że odbywać się one będą telefonicznie w każdą sobotę między godz.10:00 a 11:00, przy czym połączenie te wykonywać będzie na swój koszt T. O.,
3. ustalić, że każdy uczestnik postępowania ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie,
4. przyznać radcy prawnemu T. B. wynagrodzenie za reprezentację z urzędu wnioskodawcy T. O. w kwocie 1.180,80 (jeden tysiąc sto osiemdziesiąt złotych osiemdziesiąt groszy) z VAT i należność tę nakazuje wypłacić ze środków Skarbu Państwa Sąd Rejonowy w Łowiczu,
5. przyznać radcy prawnemu J. P. wynagrodzenie za reprezentację z urzędu uczestniczki A. Ł. w kwocie 1.180,80 (jeden tysiąc sto osiemdziesiąt złotych osiemdziesiąt groszy) z VAT i należność tę nakazuje wypłacić ze środków Skarbu Państwa Sąd Rejonowy w Łowiczu,
6. przyznać Komendzie Wojewódzkiej Policji w Ł. ze środków Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Łowiczu kwotę 20 (dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów doprowadzenia wnioskodawcy T. O. na rozprawę w dniu 28 listopada 2017 roku.

Sygn. akt III Nsm 69/16

UZASADNIENIE

W dniu 1 marca 2016 roku T. O. (data przekazania administracji zakładu karnego) złożył w tutejszym Sądzie wniosek o ustalenie kontaktów z małoletnim synem K. O. w następujący sposób:

- 1) przez nieograniczony kontakt telefoniczny z dzieckiem a obecnie z matką dziecka, jako jego prawną opiekunką;
- 2) za pomocą video-rozmów poprzez połączenie internetowe programu (...) po uprzednim ustaleniu telefonicznym terminu rozmowy;

- 3) przywożenie dziecka na widzenia przez jego matkę do zakładu karnego 2 razy w miesiącu w pierwszą i trzecią niedzielę miesiąca;
- 4) informowanie wnioskodawcy o stanie zdrowia dziecka, konsultowanie z nim ważnych decyzji dotyczących małoletniego syna;
- 5) utrzymywanie korespondencji listownej minimum 2 listy w miesiącu na koszt matki dziecka;
- 6) przesyłanie raz w miesiącu aktualnych zdjęć dziecka w ilości od 4 do 8 sztuk robionych na bieżąco w każdym tygodniu jego dorastania wraz z opisem;
- 7) informowanie na bieżąco o kosztach utrzymania dziecka,
- 8) informowanie o sposobie odżywiania dziecka,
- 9) informowanie o rozwoju umysłowym, fizycznym, emocjonalnym, psychicznym dziecka oraz o przebiegu jego dorastania;
- 10) w przypadku otrzymania przepustki z zakładu karnego do bezpośredniego kontaktu z dzieckiem w miejscu jego zamieszkania w obecności matki bądź innej osoby,
- 11) w czasie przepustek z zakładu karnego do zabierania dziecka poza jego miejsce zamieszkania w towarzystwie matki oraz dziecka samego w tym wypadku po uzgodnieniu telefonicznym terminu spotkania z matką;
- 12) odbioru dziecka z przedszkola lub szkoły po uprzednim poinformowaniu matki dziecka do godziny 18.00 a następnie odprowadzenie do domu;
- 13) konsultowanie wyjazdów zagranicznych oraz wyboru placówki oświatowej.

Ponadto wniósł o uregulowanie kontaktów na przyszłość po opuszczeniu przez niego zakładu karnego. Wniosek swój motywował tym, iż od 2015 roku nie ma kontaktu bezpośredniego z synem. Wcześniej matka dziecka odwiedzała go wraz z synem w zakładzie karnym. Obecnie utrzymuje sporadycznie kontakt telefoniczny. Najczęściej jednak nie odbiera telefonów ani listów od wnioskodawcy, który nie może uzyskać informacji na temat małoletniego syna. Jednocześnie wniósł o zabezpieczenie roszczenia na czas trwania postępowania, jak również o zwolnienie go z kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu (wniosek – k. 2-6).

W dniu 1 marca 2016 r. K. O. wystąpił ponadto z wnioskiem o poszerzenie ograniczonej mu władzy rodzicielskiej o prawo do decydowania o wyborze przedszkola, szkoły, internatu oraz innych ważnych decyzji co do edukacji małoletniego, nadto prawo decydowania o wyborze lekarza, szpitala oraz innych ważnych decyzji związanych z leczeniem i zdrowiem, jak również o prawo do wyrażania zgody na wyjazd dziecka poza granice Polski, podejmowania decyzji w sprawie pozostawiania dziecka pod opieką innych osób poza matką, co do przebywania dziecka w określonych miejscach, towarzystwie, wyjazdach, wyboru wiary i rodziców chrzestnych, sposobie odżywiania oraz ubioru, ukierunkowania, finansowania, zainteresowań dziecka, wyjazdu na wakacje, ferie, odbioru dziecka ze szkoły, przedszkola (wniosek ze sprawie I. N. 85/16 – k. 2 – 3). Postanowieniem podjętym na rozprawie z dnia 22 sierpnia 2016 r. Sąd połączył sprawę o sygn. akt III Nsm 85/16 w przedmiocie zmian w zakresie władzy rodzicielskiej ze sprawą I. N. 69/16 w przedmiocie kontaktów z małoletnim K. O..

Postanowieniem z dnia 9 marca 2016 roku Sąd Rejonowy w Łowiczu zwolnił wnioskodawcę z kosztów postępowania (postanowienie – k. 11). Postanowieniem z dnia 9 czerwca 2016 r. Sąd ustanowił dla wnioskodawcy pełnomocnika z urzędu w osobie radcy prawnego (k. 82).

Postanowieniem z dnia 9 marca 2016 r. Sąd Rejonowy w Łowiczu oddalił wniosek wnioskodawcy o zabezpieczenie na czas trwania postępowania (postanowienie – k. 12-13). Wnioskodawca w terminie wniósł zażalenie na niniejsze

orzeczenie (zażalenie – k. 33 – 34). Postanowieniem z dnia 20 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi XII Wydział Cywilny Rodzinny uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał wniosek o udzielenie zabezpieczenia do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Łowiczu (k. 54 – 55). W piśmie procesowym z dnia 26 września 2016 r. pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzował wniosek o zabezpieczenie kontaktów w ten sposób, że wniósł o zobowiązanie uczestniczki do przywożenia małoletniego K. na widzenia do zakładu karnego w pierwszą i третią niedzielę każdego miesiąca; informowania wnioskodawcy przez uczestniczkę w formie pisemnej raz w miesiącu do ostatniego dnia każdego miesiąca o stanie zdrowia małoletniego, a w przypadku choroby o informowaniu niezwłocznie o stanie zdrowia małoletniego, w przypadku udzielenia wnioskodawcy przepustki z zakładu karnego, ustalenie, że wnioskodawca będzie spotykał się z małoletnim synem w miejscu jego zamieszkania w obecności matki w co drugi dzień przebywania przez wnioskodawcę na przepustce od godziny 16.30 do godziny 18.00 (k. 144). Postanowieniem z dnia 28 września 2016 r. Sąd Rejonowy w Łowiczu oddalił wniosek o zabezpieczenie (k. 148-150). Wnioskodawca wniósł w terminie zażalenie na ww. postanowienie (k. 161-162). Postanowieniem z dnia 12 października 2016 r. Sąd Rejonowy w Łowiczu uchylił zaskarżone postanowienie z dnia 28.09.2016 r. i zobowiązał uczestniczkę do informowania raz w miesiącu do 30-tego dnia każdego miesiąca o stanie zdrowia małoletniego, a w przypadku choroby do niezwłocznego powiadomienia listownie wnioskodawcy o stanie zdrowia (k. 163-164). Zażalenie na ww. postanowienie w terminie wniósł pełnomocnik wnioskodawcy (k. 168-169). Postanowieniem z dnia 15 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy w Łodzi XII Wydział Cywilny Rodzinny oddalił zażalenie wnioskodawcy (k. 177 – 179).

We wniosku z dnia 14 marca 2016 r. A. Ł. wniosła o ustanowienie dla niej pełnomocnika z urzędu, z uwagi na fakt, iż nie jest w stanie ich ponieść z uwagi na trudną sytuację materialną i finansową (k. 35). Postanowieniem z dnia 14 marca 2016 roku Sąd Rejonowy w Łowiczu zwolnił uczestniczkę z kosztów postępowania oraz ustanowił dla niej pełnomocnika z urzędu w osobie radcy prawnego (postanowienie – k. 39).

W odpowiedzi na wniosek z dnia 17 sierpnia 2016 roku uczestniczka wniosła o oddalenie wniosku w całości, nadto o zawieszenie władzy rodzicielskiej wnioskodawcy nad małoletnim synem na czas odbywania kary pozbawienia wolności, o połącznie niniejszej sprawy ze sprawą o sygn. akt III Nsm 85/16. Uczestniczka wskazała, że wnioskodawca obecnie odbywa karę pozbawienia wolności za znęcanie się nad uczestniczką. Będzie ją odbywał do 2018 r. i faktycznie nie wykonuje władzy rodzicielskiej. Listownie i telefonicznie zastrasza uczestniczkę postępowanie, dlatego również przestała go odwiedzać w zakładzie karnym (k. 110 – 113).

W piśmie procesowym z dnia 30 sierpnia 2016 r. pełnomocnik wnioskodawcy sprecyzował stanowisko w sprawie popierając wnioski ustalenie kontaktów małoletnim K. O. oraz o zmianę postanowienia w zakresie władzy rodzicielskiej, wniósł o oddalenie wniosku o zawieszenie władzy rodzicielskiej (k. 137 – 138).

Na rozprawie w dniu 28 listopada 2017 roku pełnomocnicy stron poparli dotychczas zajmowane stanowiska w sprawie (e-protokół (...):01:38 – k. 256).

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Uczestnicy postępowania A. Ł. i T. O. są rodzicami małoletniego K. O. urodzonego (...). Nie byli małżeństwem.

(dowód: kopia aktu urodzenia – k. 12, okoliczności przyznane)

W okresie ciąży i połogu powód główny mieszkał z A. Ł.. Konkubinat rodziców małoletniego trwał w latach 2012 – 2014. Po narodzinach syna wnioskodawca miał wątpliwości co do swojego ojcostwa. Po wykonaniu badań DNA sędownie został uznany za ojca małoletniego K.. Tymczasowo aresztowany został kiedy małoletni K. Ł. miał 1,5 miesiąca. Został skazany za znęcanie się nad uczestniczką. Obecnie odbywa wyrok (łącznie 4 lata pozbawienia wolności) za znęcanie się nad A. Ł. oraz groźby karalne pod adresem jej ojca. Wcześniej był dwukrotnie karany za rozboje. Obecnie przewidywane opuszczenie przez niego zakładu karnego przypada na lipiec 2018 roku.

(dowód: wyrok z dnia 16.03.2015 r. w sprawie II K 453/14 – k. 146-147, dokumenty z załączonych akt sprawy III RC 136/14)

Wnioskodawczyni od urodzenia sprawuje bezpośrednią pieczę nad małoletnim synem z pomocą swojego ojca. Mieszka w domu po swoich dziadka. Wraz z synem zajmuje około 50 mkw. pokój z kuchnią i łazienką. Drugą część domu zajmuje jej ojciec. Stara się zabezpieczyć synowi niezbędne potrzeby. Wnioskodawca od 2014 r. nie płaci zasądzonych na rzecz syna alimentów. A. Ł. utrzymuje się z pracy szkole podstawowej w charakterze sprzątaczk. Pracuje w systemie zmianowym w godzinach: 8.00 – 16.00 lub 10.00 – 18.00. Zarabia około 1.300 zł netto. Nie otrzymuje świadczenia z pomocy społecznej „500+”, otrzymuje alimenty z funduszu alimentacyjnego. Spłaca zadłużenie komornicze z tytułu kredytu zaciągniętego za namową T. O. w wysokości 35.000 zł, spłata miesięczna to 70 zł. Małoletni od września 2017 roku chodzi do przedszkola do Popowa. W przedszkolu przebywa od godz. 7.00 do 16.00. Zdarza się, że małoletniego odbiera matka innego dziecka z przedszkola B. B., która zawozi dziecko o ojca wnioskodawczyni. Po powrocie do domu małoletni z matką je obiad następnie bawią się do kolacji. Około 20.00 małoletni idzie spać. Soboty i niedziele spędzają w domu.

(dowód: zeznania A. Ł. e-protokół z dnia 28.11.2017 r. czas: 00:15:25 – k. 256v w zw. z zeznaniami informacyjnymi)

T. O. ma 30 lat, wykształcenie gimnazjalne. Nie łoży na utrzymanie syna. Podejmował 3 – krotnie próby samobójcze. Korzystał z pomocy psychiatry. Jest uzależnione od alkoholu. Znęcał się nad A. Ł. w okresie od 1 października 2012 r. do 17 lipca 2014 r. Po osadzeniu w zakładzie karnym groził jej listownie. W toku odbywania kary uczestniczył w zindywidualizowanych działaniach resocjalizacyjnych, w zajęciach psychokorekcyjnych dla skazanych stosujących przemoc wobec członków rodziny, ponadto w brał udział w zajęciach w ramach programu resocjalizacyjnego sprzyjającemu readaptacji społecznej. Wykazuje motywację do zmiany postawy. W maju 2017 roku odbył terapię leczenia uzależnienia od alkoholu. T. O. przejawia trudności w wypełnianiu ról społecznych, w tym ról związanych z założeniem rodziny. Prezentuje się jako osoba o niskiej samoocenie, mało aktywna społecznie. Może mieć trudności z przestrzeganiem norm i zasad społecznych oraz utrzymywaniem trwałych więzi z innymi. W relacjach społecznych jest nieufny, podejrzliwy. W sytuacjach trudnych, stresowych może reagować agresywnie. W działaniu i postępowaniu innych osób jest skłonny upatrywać przyczyn trudności w funkcjonowaniu. Interesuje się wychowaniem, rozwojem syna, zabiega o jak najszersze kontakty z małoletnim. Wysyłał do niego listy z zakładu karnego, kontaktuje się z nim telefonicznie za pośrednictwem wnioskodawczyni. Badany nie zna syna, ma ograniczoną wiedzę na temat jego funkcjonowania. Ujawnia także osłabiony wgląd w potrzeby dziecka. Mimo skąpej wiedzy na temat syna K. miał uwagi co do jakości sprawowanej przez matkę opieki i w związku z tym w 2015 r. wystąpił do Sądu Rejonowego w Łowiczu wniosek o ograniczenie jej władzy rodzicielskiej. Podczas spotkania w (...) w S. wnioskodawcy nie udało się nawiązać kontaktu słownego z dzieckiem. Zarówno badającym, jak i matce dziecka nie udało się nakłonić małoletniego do spotkania z ojcem bez obecności matki. Podczas spotkania z wnioskodawcą małoletni siedział na kolanach uczestniczki. Na osobę ojca małoletni zareagował jak na obce osoby. Małoletni odmówił podania ręki ojcu na powitanie i pożegnanie.

(dowód: opinia o skazany z Zakładu Karnego w Ł. – k. 129, zeznania wnioskodawcy; opinia (...) w S. k. 201 – 204; zeznania T. O. e-protokół z dnia 28.11.2017 r. czas: 00:03:23 – k. 256v w zw. z zeznaniami informacyjnymi)

Po osadzeniu w zakładzie karnym A. Ł. kilkakrotnie odwiedziła wnioskodawcę z synem. Obecnie nie widzi możliwości odwiedzania wnioskodawcy wraz synem z uwagi na groźby kierowane pod jej adresem przez T. O., nieustanny lęk przez byłym partnerem, jak i przekazywanie dziecku informacji, iż jego ojciec wyjechał do pracy. Małoletni K. ma możliwość telefonicznego kontaktu z wnioskodawcą, ale odbywał się on nieregularnie. Wnioskodawca nie zawsze rozumie treść rozmowy, gdyż małoletni mówi niewiele, ponadto nie zawsze chce rozmawiać z ojcem. Małoletni nie zna ojca. Wnioskodawca nie poznałby syna z po wyglądzie. A. Ł. nie chce rozmawiać z byłym partnerem przekazuje słuchawkę synowi. Wnioskodawczyni dba o podtrzymywanie wizerunku ojca w pamięci syna: pokazuje zdjęcie ojca, udostępnia telefon, kiedy T. O. dzwoni do małoletniego, tłumaczy nieobecność ojca wyjazdem wnioskodawcy do pracy. Akceptuje kontakty syna z ojcem, w czasie pobytu w zakładzie karnym w formie pośredniej (telefonicznej, przez skypa), po opuszczeniu zakładu karnego bezpośrednich z jej udziałem lub osób trzecich. Wnioskodawczyni w relacjach społecznych jest uległą podporządkowana. W działaniu koncentruje się na realizacji celów.

(dowód: zeznania T. O. e-protokół z dnia 28.11.2017 r. czas: 00:03:23 – k. 256v w zw. z zeznaniami informacyjnymi , opinia (...) w S. k. 201 – 204

Małoletni K. jest związany uczuciowo z matką, która jest dla niego osobą najbliższą, i która w sposób ciągły sprawuje opiekę nad synem. Więzy małoletniego z ojcem nie zostały wykształcone z uwagi na nieobecność ojca w życiu syna. Małoletni nie zna ojca. Budowanie więzi i relacji pomiędzy małoletnim a wnioskodawcą w warunkach zakładu karnego nie jest sytuacją komfortową przy uwzględnieniu wieku dziecka. Do czasu opuszczenia przez ojca zakładu karnego wskazane jest utrzymywanie pośrednich kontaktów (telefonicznych lub poprzez komunikator internetowy) małoletniego z ojcem w czasie dostosowanym do harmonogramu dnia dziecka, np. raz w tygodniu. Po opuszczeniu zakładu karnego przez T. O. wskazana jest specjalistyczna pomoc w budowaniu więzi dziecka z ojcem.

(dowód: opinia (...) w S. k. 201 – 204)

Sąd dokonał ustaleń faktycznych na podstawie powołanych dowodów, które uznał za wiarygodne. Sąd uznał za wiarygodne dowody z dokumentów, których wiarygodność nie została podważona. Nie budzą wątpliwości Sądu również zeznania uczestników, które co do głównych okoliczności niniejszego postępowania są zgodne lub uzupełniają się. Znajdują one odzwierciedlenie w opinii (...) w S.. Opinia biegłych (...) w S. została przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą, jest spójna, logiczna i zgodna z wymaganiami wiedzy. Opinia była kwestionowana przez wnioskodawcę w zakresie jej niekompletności oraz warunków a jakich odbyło się badanie. Wnioskodawca wysunął zarzut, iż nie mógł podczas badania w (...) w S. nawiązać kontaktu z dzieckiem. Sąd zważył, iż celem badania nie było nawiązanie kontaktu wnioskodawcy z synem a jedynie zbadanie czy istnieje pomiędzy nimi więź. Budowanie więzi pomiędzy T. O. a jego synem K. będzie z pewnością długotrwałym procesem, który będzie mógł nastąpić dopiero po opuszczeniu przez wnioskodawcę zakładu karnego i to przy pomocy specjalistów. Dlatego w ocenie Sądu opinia (...) jest w pełni wiarygodna a zarzut wnioskodawcy jest bezpodstawny.

Sąd oddalił wniosek dowodowy w postaci dowodu z zeznań świadka H. W., jak i przesłuchanie małoletniego K. O. w przyjaznym pokoju, z uwagi na fakt, że nie wniosłby nic nowego do sprawy, a zmierzają do przeciągnięcia postępowania.

Sąd zważył, co następuje:

Biorąc pod uwagę całość materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie Sąd nie znalazł podstaw do zmiany orzeczenia w zakresie władzy rodzicielskiej przysługującej T. O. nad jego małoletnim synem K. O., która na mocy wyroku Sądu Rejonowego w Łowiczu z dnia 16 marca 2015 r. wydanego w sprawie III RC 136/14 została mu ograniczona do współdecydowania w istotnych sprawach dziecka dotyczących sposobu leczenia, wyboru szkoły i wyjazdów zagranicznych, przy czym ustalił, że miejscem zamieszkania będzie miejsce zamieszkania matki.

W razie przemijającej przeszkody w wykonywaniu władzy rodzicielskiej sąd opiekuńczy na mocy art. 110 § 1 Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego może orzec jej zawieszenie. Istota zawieszenia władzy rodzicielskiej polega na tym, że wynikające z niej prawa i obowiązki rodziców nie przestają wprawdzie istnieć, jednakże przez pewien czas nie mogą być wykonywane. Władza rodzicielska na czas trwania zawieszenia jakby spoczywa (por. K. Jagielski, Istota i treść władzy rodzicielskiej, s. 153).

Orzeczenie o zawieszeniu władzy rodzicielskiej może być wydane, gdy wystąpiła przeszkoda, która wyłącza całkowicie możliwość wykonywania władzy rodzicielskiej, ale przeszkoda ta ma charakter przemijający, zatem po jej ustaniu, dziecko będzie jeszcze podlegało władzy rodzicielskiej i rodzice podejmą swoje obowiązki. Ocena, czy przeszkoda ma charakter przemijający, zależy od przewidywanego czasu jej trwania, który nie może być zbyt odległy. W wyniku zawieszenia władzy rodzicielskiej rodzic nie jest pozbawiony tej władzy, ale nie może jej wykonywać (J. Ignatowicz, w: Kodeks rodzinny..., red. K. Pietrzykowski, 2010, s. 940). stanie przyczyny, która legła u podstaw zawieszenia władzy rodzicielskiej, nie powoduje, że władza rodzicielska odżywa z mocy prawa. Konieczne jest wystąpienie z wnioskiem o uchylenie postanowienia o zawieszeniu władzy rodzicielskiej. Sąd nie bada, czy uchylenie zawieszenia jest celowe

(J. Ignatowicz, w: Kodeks rodzinny..., red. K. Pietrzykowski, 2010, s. 941). Nie jest wyłączona możliwość wszczęcia z urzędu postępowania w przedmiocie władzy rodzicielskiej, jeżeli sąd opiekuńczy uzna, że ingerencja w tę władzę jest niezbędna.

Orzeczenie w sprawie III RC 136/14 wydawane było w czasie, gdy wnioskodawca T. O. przebywał już w zakładzie karnym. Sąd nie zawiesił mu wówczas wykonywania władzy rodzicielskiej, gdyż wziął pod uwagę deklaracje T. O. w zakresie chęci aktywnego, na miarę możliwości wynikających z odosobnienia, uczestnictwa w życiu dziecka. Dla zmiany postanowienia w przedmiocie władzy rodzicielskiej musiałyby zajść nowe okoliczności od ostatniego orzeczenia zapadłego w sprawie. Tymczasem w realiach niniejszego postępowania ani wnioskodawca ani uczestnik nie wykazali, jakie to nowe okoliczności zaszły w życiu stron postępowania i małoletniego K. O. w zakresie władzy rodzicielskiej. Orzeczenie zapadłe w sprawie III RC 136/14 zostało zaakceptowane przez obie strony postępowania, które nie odwoływały się od niego. Wnioskodawca nadal odbywa karę pozbawienia wolności zatem nierealne jest decydowanie przez niego o tym, w co uczestniczka ma ubierać syna czy gdzie wyjechać z nim na weekend. Jako osadzony w zakładzie karnym nie ma realnej możliwości wykonywania władzy rodzicielskiej w pełnym zakresie.

Jeżeli natomiast chodzi o zawieszenie władzy rodzicielskiej to również uczestniczka przez 3 lata obowiązywania orzeczenia z dnia 16 marca 2015 r. nie kwestionowała jego zasadności. Obecnie do końca wykonania kary przez wnioskodawcy zostało kilka miesięcy, zatem niebawem zachodziłaby konieczność ponownego procedowania w przedmiocie władzy rodzicielskiej. Sąd wziął przy tym pod uwagę, że A. Ł. informuje wnioskodawcę o sposobach leczenia, zamiarze podjęcia edukacji przedszkolnej i wyjazdów zagranicznych, choć tych ostatnich nie zamierza ona podejmować w najbliższym czasie.

Wszechstronna analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego pozwala na stwierdzenie, że wniosek T. O. o ustalenie kontaktów z małoletnim K. O. może być uwzględniony w zakresie kontaktów pośrednich, a zatem kontakty te będą odbywać się telefonicznie w każdą sobotę między godz. 10.00 a 11.00, przy czym połączenia te wykonywać będzie na swój koszt T. O., w pozostałym zakresie wniosek o ustalenie kontaktów z małoletnim został oddalony.

Problematyka kontaktów osobistych rodziców z dziećmi została uwzględniona w europejskich standardach prawnych. Zasada 6 rekomendacji nr R (84) w sprawie władzy rodzicielskiej z 28 lutego 1984 roku zapewnia rodzicowi niewychowującemu dziecka prawo do utrzymywania z nim kontaktów osobistych. Z kolei konwencja o prawach dziecka z dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526) ujmuje prawo do utrzymywania kontaktów osobistych z rodzicami jako prawo samego dziecka. Zgodnie z art. 9 ust. 3 dziecko ma prawo do utrzymywania regularnych stosunków osobistych i bezpośrednich kontaktów z obojgiem rodziców, z wyjątkiem przypadków, gdy jest to sprzeczne z najlepiej pojętym interesem dziecka.

Przyjęta w dniu 3 maja 2002 r. w W. przez Komitet Ministrów Rady Europy konwencja dotycząca kontaktów z dziećmi, podpisana przez Polskę dnia 24 września 2003 r., określa pojęcie kontaktów w szerokim ujęciu. Obejmuje ono nie tylko osobistą styczność –

w tym poza miejscem zamieszkania dziecka – ale także kontakt telefoniczny oraz przez pocztę elektroniczną, co nie zastępuje, lecz uzupełnia kontakty bezpośrednie, a może je zastąpić jedynie w wyjątkowych, uzasadnionych przypadkach. W pojęciu tym mieści się również obowiązek informowania osoby uprawnionej o dziecku i dziecka o tej osobie (M. S. (red.), Standardy prawne Rady Europy. Teksty i komentarze, W. 1995;

W. S., Komentarz do Rekomendacji Nr R(84)4 (w:) M. S. (red.), Standardy prawne..., s. 213 i n., J. I., Władza rodzicielska..., s. 193 i n.).

W Polsce prawo i obowiązek utrzymywania kontaktów między rodzicami a dziećmi określone zostało m.in. w art. 113 kro. Paragraf 2 przytoczonego przepisu określa podstawowe zasady sposobu utrzymywania kontaktów. Zawiera przykładowy katalog elementów składających się na kontakty z dzieckiem, które obejmują w szczególności przebywanie z dzieckiem (odwiedziny, spotkania, zabieranie dziecka poza miejsce jego stałego pobytu) i bezpośrednie porozumiewanie się, utrzymywanie korespondencji, korzystanie z innych środków porozumiewania się na odległość, w tym ze środków komunikacji elektronicznej. Z realizacją prawa do porozumiewania się na odległość wiązać się

będzie zobowiązanie tego z rodziców, u którego dziecko na stałe przebywa, do przekazywania dziecku korespondencji, udostępnienia komputera, telefonu, a także podania właściwego adresu poczty elektronicznej oraz numeru telefonu (J. Ignaczewski, Kodeks rodzinny..., s. 650). Jak wskazano w uzasadnieniu projektu, katalog elementów kontaktów z dzieckiem ma charakter otwarty, ale zawiera najważniejsze składniki kontaktów z dzieckiem i powinien ułatwić formułowanie rozstrzygnięcia sądowego, dotyczącego tej materii (Uzasadnienie projektu..., s. 39). W uzupełnieniu można wskazać na prawo osoby uprawnionej do informacji o drugiej osobie. Należy zauważyć, że nowe brzmienie przepisu dostosowane zostało do postanowień konwencji dotyczącej kontaktów z dziećmi z dnia 15 maja 2003 r., posługujących się pojęciem kontaktów w szerokim ujęciu (por. uchwałę SN z dnia 8 marca 2006 r., III CZP 98/05, OSN 2006, Nr 10, poz. 158).

Obecnie (..) powszechny jest pogląd, że odbywanie kary pozbawienia wolności (aresztowanie) zwykle nie jest okolicznością godzącą w dobro dziecka w związku z kontaktami. Słusznie zwraca się przy tym uwagę na to, że ocena mogłaby wypaść inaczej, jeśli ukarany czyn popełniony został przeciwko dziecku lub rodzicowi sprawującemu władzę rodzicielską. Regułą jest wtedy wykluczenie kontaktów (T. J., Prawo do kontaktów z dzieckiem w prawie polskim i obcym, Lex 2011). Podobnie wypowiedział się SN, który to pogląd podziela sąd meriti: „osobista styczność z dzieckiem nie jest atrybutem władzy rodzicielskiej i prawo do tego mają rodzice nawet wtedy, gdy władzy rodzicielskiej zostali pozbawieni. Realizacja osobistej styczności z dzieckiem może następować w różnej formie, również poprzez określenie terminów i sposobu spotkań. Istniejąca czasowa przeszkoda związana z aresztowaniem jednego z rodziców nie stanowi dostatecznej podstawy do odstąpienia od uregulowania tej kwestii” (Wyrok SN z dnia 8 września 2004 r., IV CK 615/03, M. Prawn. 2004, nr 19, s. 872, LEX nr 122840).

Sąd uznał, że w realiach niniejszej sprawy nie jest zasadne ustalenie kontaktów w postaci odwiedzin małoletniego K. O. w miejscu pobytu ojca, tj. w zakładzie karnym dwa razy w miesiącu, ani też rozszerzenie kontaktów poza cotygodniowe rozmowy telefoniczne. Z opinii biegłych (...) wynika, iż małoletni K. jest związany uczuciowo z matką, która jest dla niego osobą najbliższą, i która w sposób ciągły sprawuje opiekę nad synem. Więzi małoletniego z ojcem nie zostały wykształcone z uwagi na nieobecność ojca w życiu syna. Małoletni nie zna ojca. Budowanie więzi i relacji pomiędzy małoletnim a wnioskodawcą w warunkach zakładu karnego nie jest sytuacją komfortową przy uwzględnieniu wieku dziecka. Do czasu opuszczenia przez ojca zakładu karnego wskazane jest utrzymywanie pośrednich kontaktów (telefonicznych lub poprzez komunikator internetowy) małoletniego z ojcem w czasie dostosowanym do harmonogramu dnia dziecka, np. raz w tygodniu. Po opuszczeniu zakładu karnego przez T. O. wskazana jest specjalistyczna pomoc w budowaniu więzi dziecka z ojcem. Sąd w pełni podziela pogląd wyrażony przez biegłych specjalistów, tym bardziej, iż ten rodzaj kontaktów aprobowała wcześniej i dopuszczał, choć nieregularnie A. Ł.. W ocenie Sądu istnieje duże prawdopodobieństwo, biorąc pod uwagę postawę wnioskodawcy prezentowaną w zakładzie karnym i motywację do jej zmiany, udział w programach resocjalizacyjnych i dla sprawców przemocy domowej, a także wiek dziecka, że relacja ojciec – syn zostanie nawiązana w sprzyjających ku temu warunkach, tj. po opuszczeniu przez T. O. zakładu karnego, jeżeli dodatkowo weźmie on pod uwagę wskazówkę co do sięgnięcia po wsparcie specjalistów w zakresie budowania relacji pomiędzy rodzicami a dziećmi.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 k.p.c. Jednocześnie Sąd przyznał wynagrodzenie pełnomocnikom reprezentującym zarówno wnioskodawcę jak i uczestniczkę z urzędu w wysokości po 1.180 zł z VAT i należności tę nakazał wypłacić z rachunku Skarbu Państwa.